

# БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗДАШИ НЕДЕЉНО УДАНУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дн.  
 ЗА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 дн.  
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 дн.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дн. пара од врсте  
 Преглату ваља слати унутрњом на општин-  
 ски суд а све кореспонденције на уредника  
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ  
 Неплаћена писма не примају се

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

## САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 26 Јуна 1889. год. у Београду.

(Свршетак)

*Никола Милишић.* Ја сам био данас у жељезничкој улици и видео сам шта се ради. Он је начинио преко 2000 метара калдрме. Кад сам га запитао: зар је оваки камен прописан да се меће? он ми је одговорио „јесте“. Дође и инжињер и њега упитах: прави ли се ово по условима? а он ми одговори да се не прави. Ту се свађао са предузимачем. Та калдрма не може се никако примити.

*Председник.* Стога и јесте ствар хитна, па вас молим одредите повећу комисију нека свуда види како ради, па ако хрђаво ради, да знамо и да му одуземо радњу, да нам не квари камен

*Раденко Драговић.* Ово што смо дали нека остане. Но пошто има више улица, добро би било да ставимо нашем инжињеру у дужност да се стара и да пази да се стари камен несме ломити. То је једини пут да може комисија ухватити га у радњи.

*Глиши Јосимовић.* На основу чега ће та комисија да види да ли он ради по условима или не. Има ли у условима стављено колика је дубина калдрме; колико камење најмање у пречнику у дужини предузимач сме употребити у овој калдрми. (Има) Ако. то има онда је лако видети је ли радио по условима, а ако нема онда је друга ствар.

*Др. Марко Лeko.* Ја не знам на што нам та комисија. Кад је већ председништво констатовало да се не ради по условима, онда можемо одмах раскинути уговор.

*Коста Томић.* Ја нисам стручан да могу изрећи ради ли добро или не. Свакад је практиковано да изађе комисија. То је правилније, па нек изађе. (Добро). Изберите људе за комисију. (Чује се: Нека буду ови: Гргур Милenkовић, Коста Главинић, Милан Миловановић, Раденко Драговић, Миљивоје Јосимовић, Станиша Петровић, Младен Тодоровић и општински инжињер. Они да оцене рад и поднесу извештај).

*Председник.* Ово је ствар хитна и бојим се да не ускори рад пре но што комисија изађе, с тога мислим — ако и ви одобрите — да му кажем да више не ради, док комисија не учини преглед.

Сад вас молим да закључимо седницу вечерашњу пошто имамо да правимо плакате за сутра а и остало шта треба за дочек Краља.

*Ђока Новаковић.* Прошле седнице донешено је једно решење од одбора о поклону 2000 динара г. Чађевићу. То

питање изнешено је било на решење а није било стављено за дневни ред. С тога што је тако изненадно изнешено, оно је решено без довољног проучавања закона, буџета и помоћи која се од наших грађана тражи за остварања најнужнијих циљева, те се за то с основом може казати да је ова одлука преухитрена. И сад код оваког стања, а нарочито, што она нема ослоњаца у закону, у буџету и у тражењу нове помоћи од грађана т. ј. што се она не би могла ни чим бранити треба да позовемо председништво, да то питање као против закона понова изнесе на решење те да се види, да ли ми као одборници можемо решавати и такве ствари, да се чини поклон на штету општине и грађанства извесном лицу, које је за свој посао имало и редовну плату и награду од 1000 дуката.

Ово питање ја покрећем нарочито у интересу оних, који су решили о том поклону, јер сам ја и раније био противан те да не би после одговарали за такву незакону одлуку т. ј. да не би одговарали за издату суму. (Чује се: Усваја се).

*Председник.* Ја у тој седници нисам био и по томе ја не би могао то питање покретати као мој предлог, него ћу га изнети као предлог одборски т. ј. Г. Ђоке Новаковића, пошто сте ви вољни да се изнесе. Да ли је тај закључак саопштен и г. Министру, ја не знам.

*Коста Томић.* То је послато г. Министру на одобрење (Ђагор. За што тако брзо?)

*Председник.* Молим вас да говоримо по реду.

*Никола Х. Поповић.* Зашто да се саопштава то министру? Ако смо ми могли решити и ако смо имали право да решимо, онда шта ће нам одобрење министрово.

*Председник.* Ово је велика ствар. Скопчана је са материјалним интересима општине а тако и људи којих се тиче, за то би вас молио седите да о томе говоримо.

*Ђока Новаковић.* Кад је г. председавајући на прошлом састанку казао, да је та ствар већ послата Министру на одобрење, онда треба писати г. Министру да о овоме не решава, док се ово питање понова не претресе у одбору.

*Глиши Јосимовић.* Ја знам добро да одбор штогод реши а на то нема права, да онда одговара. Молио би правнике да одговоре, да ли одговарају за накнаду и они који су томе противни били?

*Коста Томић.* У овоме закону стоји овако (чита). Кад суд види, да је неки закључак незаконит, онда одбору износи да поново реши. Овде је о овом питању решено и послато г. Министру на решење с тога, што суд сматра да је радња одбора о томе законита.

*Ђока Новаковић.* Ја сам мало пре напоменуо, да ово питање није изнето на дневни ред. То је против утврђеног правила, а одлука је противна закону. Ни ја ни који други није знао да ће се овај предлог о поклону изнети на решавање. Онда су разлози били други, а сад су други и има се посла са овим објашњавањем закона и утврђењем: да ли ми можемо давати поклоне из оне својине која је општинска

а не лично одборника, и да ли ми то можемо чинити кад зато нема одређене суме у буџету, и кад грађани и иначе подносе терете за остварање општ. циљева плаћајући 28‰. Одбор дакле то питање треба да претресе и да реши, да се некоме може дати поклон из општинске касе, а тако исто треба да се јави г. Министру, да не решава ту ствар пре овог новог решења. Ја с моје стране ограђујем се од оваког незаконитог решења и сматрам да одбор не може на штету интереса општинских чинити поклоне.

*Коста Томић.* Ако министар одобри наше решење онда нема ту никакве одговорности ни за кога.

*Никола Р. Поповић.* Извештај је био на дневном реду у коме је стајало и то питање о Чађевићевој награди, и по томе одбор је решавајући о извештају донео закључак и о награди Чађевићевој.

*Коста Томић.* Комисија је то разложила одбору и одбор је то усвојио. То је свршена ствар. Сад г. Министар има да каже, хоће ли да прими то решење одбора или неће. Још једаред ћу казати, да до одборника неће бити никакве одговорности за накнаду ако и министар решење одобри; а ако не одобри онда ми нећемо издати.

*Бока Новаковић.* На дневни је ред требало ставити и извештај комисије о ономе зашто је она позвана, а требало је ставити и предлог комисије о поклону. То тако није учињено, а шта се с тим хтело не знам.

*Глиша Јосиповић.* Трбало је казати: предлог комисије да се томе и томе поклони то и то.

*Коста Томић.* До данас се није тако практиковало. Ја скидам са себе то, да је овде урађено нешто што није требало.

*Бока Новаковић.* Ми нисмо могли о томе донети решење, јер смо били необавештени.

*Председник.* Ја сам био ван Београда, те не могу дати вам правилнога одговора. Мој друг г. Коста објаснио је ствар. По реченоме §-у Суд има право да оцени да ли је каква ствар основана на закону или није, и пошто је суд послао предмет г. министру, значи тражи његово решење а не налази да је одлука незакона.

Сад ако ја морам ово питање изнети по изнесеном предлогу опет одбору, онда вас молим да ме узмете после у заштиту, да не изиђе да сам ја онај, што непоштује закон.

*Никола Х. Поповић.* Ја би желео знати, да ли је акт послат г. Министру финансије формиран у виду заслуге или поклона.

*Коста Томић.* Као заслуга, јер тако гласи и решење о томе.

*Димитрије Борђевић.* Тај закључак о коме г. Томић каже да је њему дато као заслуга, никако не може нити је могао да се поднесе као заслуга у такој форми, јер у извештају стоји, да је заслуга његов други рад, а ово је поклон. У извештају стоји да има да прима на име рада и уговореног посла још 1800 дин. а поклон је особено од 2000 динара, и то је о том поклону одбор незаконито решио да му се изда.

*Глиша Јосиповић.* У извештају стоји да се исплати још 1800 дин. Но предлог једног одборника оспорава 700 динара и по томе казано је нема да прима више око 1100 динара. После је дошао поклон и један од одборника казао је, да му се бакшиш не сме дати, а што је више израдио да му се плати. Дакле 2000 динара није смео одбор поклањати; и то је оно што је сасвим незаконито.

*Коста Томић.* Одбор кад је то решавао казао је, да то није бакшиш, него за то што је човек израдио посао добро да му се да нешто више, на име награде, па по томе сам и рекао као заслуга, јер ако није заслужно не може ни бити награђен.

*Димитрије Борђевић.* Али никако није могло да се министру поднесе на одобрење као заслуга његова. (Секретар објашњава да у акту није казано као „заслуга“ него као „награда“).

*Раденко Драговић.* Овде изгледа тако. Одбор је решио да је једна ствар по закону и то је усвојио и суд општински. Председник има право да поднесе понова на решење ако нађе да је незаконито. То није пађено за незаконито, и ствар је свршена. Ако ми сад усвојимо ту практику, да поједини одборници траже да се понова то решава, онда ће наступити случај да се свака ствар тако понавља и тако нећемо никад ништа урадити. Дакле ако сад суд држи, да је одборско решење законито, онда нема више говора, а ако не држи, онда може изнети на решење поново, премда то не може бити, по што је с тим самим, што је суд послао на одобрење министру, у исто време признато од суда да је решење одбора законито.

*Бока Николић.* Законом није казано, да одбор може само ради тога, да се сачува од одговорности, износити на ново решење, кад је суд убеђен да је законито.

*Председник.* Ја имам још ово да кажем. Вечерашња седница није потпуна. Ако се овај предлог прима, онда ћу га изнети у другој седници. Међутим ако дотле министар буде одобрио решење одбора, ми ћемо задржати новац у каси и нећемо га издавати док се ово не расправи.

Дакле хоћемо ли сад да решимо, или да оставимо за идућу седницу. (Чује се: можемо решити. Неможемо). Чујте акт како је написан односно овога и послат господину министру.

*Др. Марко Лeko.* Као члан те комисије имам да кажем неколико речи.

Ја мислим да не би било у реду да се сад о томе говори, хоћемо ли понова овој ствари решавати или не, кад осим мене нема ни једнога од оне господе чланова комисије који су ту ствар предложили, а ја као што вам је познато, нисам се у извесном погледу сложио с истом комисијом и с тога нисам извештај потписао.

При свем том сматрам за дужност да напоменем, да главни разлог комисије у сад прочитаном писму упућеном, Министру, није као што ваља маркиран.

Комисија је предложила и одбор је усвојио да се г. Чађевићу изда извесна награда поглавито с тога, што је стручна комисија, која је прегледала нивелационе планове, тако повољан извештај поднела одбору, да је одбор с највећом похвалом примио рад г. Чађевићев. Та награда или накнада, само је један видљив знак те похвале.

*Димитрије Борђевић.* Акт је написан као што је и решено. Мало пре је казано, да је написано као заслуга, а то није, него стоји као награда, а то је поклон.

*Председник.* Састанак је закључен. Господа нека сутра дођу у 11 часова на станицу.

Састанак је овај трајао до 9 часова по подне.

а не лично одборника, и да ли ми то можемо чинити кад зато нема одређене суме у буџету, и кад грађани и иначе подносе терете за остварање општ. циљева плаћајући 28‰. Одбор дакле то питање треба да претресе и да реши, да се некоме може давати поклон из општинске касе, а тако исто треба да се јави г. Министру, да не решава ту ствар пре овог новог решења. Ја с моје стране ограђујем се од оваког незаконитог решења и сматрам да одбор не може на штету интереса општинских чинити поклоне.

*Коста Томић.* Ако министар одобри наше решење онда нема ту никакве одговорности ни за кога.

*Никола Р. Поповић.* Извештај је био на дневном реду у коме је стајало и то питање о Чађевићевој награди, и по томе одбор је решавајући о извештају донео закључак и о награди Чађевићевој.

*Коста Томић.* Комисија је то разложила одбору и одбор је то усвојио. То је свршена ствар. Сад г. Министар има да каже, хоће ли да прими то решење одбора или неће. Још једаред ћу казати, да до одборника неће бити никакве одговорности за накнаду ако и министар решење одобри; а ако не одобри онда ми нећемо издати.

*Бока Новаковић.* На дневни је ред требало ставити и извештај комисије о ономе зашто је она позвана, а требало је ставити и предлог комисије о поклону. То тако није учињено, а шта се с тим хтело не знам.

*Глиша Јосиповић.* Трбало је казати: предлог комисије да се томе и томе поклони то и то.

*Коста Томић.* До данас се није тако практиковало. Ја скидам са себе то, да је овде урађено нешто што није требало.

*Бока Новаковић.* Ми нисмо могли о томе донети решење, јер смо били необавештени.

*Председник.* Ја сам био ван Београда, те не могу дати вам правилнога одговора. Мој друг г. Коста објаснио је ствар. По реченоме §-у Суд има право да оцени да ли је каква ствар основана на закону или није, и пошто је суд послао предмет г. министру, значи тражи његово решење а не налази да је одлука незакона.

Сад ако ја морам ово питање изнети по изнесеном предлогу опет одбору, онда вас молим да ме узмете после у заштиту, да не изиђе да сам ја онај, што непоштује закон.

*Никола Х. Поповић.* Ја би желео знати, да ли је акт послат г. Министру финансије формиран у виду заслуге или поклона.

*Коста Томић.* Као заслуга, јер тако гласи и решење о томе.

*Димитрије Борђевић.* Тај закључак о коме г. Томић каже да је њему дато као заслуга, никако не може нити је могао да се поднесе као заслуга у такој форми, јер у извештају стоји, да је заслуга његов други рад, а ово је поклон. У извештају стоји да има да прима на име рада и уговореног посла још 1800 дин. а поклон је особено од 2000 динара, и то је о том поклону одбор незаконито решио да му се изда.

*Глиша Јосиповић.* У извештају стоји да се исплати још 1800 дин. Но предлог једног одборника оспорава 700 динара и по томе казано је нема да прима више око 1100 динара. После је дошао поклон и један од одборника казао је, да му се бакшиш не сме давати, а што је више изразио да му се плати. Дакле 2000 динара није смео одбор поклањати; и то је оно што је сасвим незаконито.

*Коста Томић.* Одбор кад је то решавао казао је, да то није бакшиш, него за то што је човек изразио посао добро да му се да нешто више, на име награде, па по томе сам и рекао као заслуга, јер ако није заслужно не може ни бити награђен.

*Димитрије Борђевић.* Али никако није могло да се министру поднесе на одобрење као заслуга његова. (Секретар објашњава да у акту није казано као „заслуга“ него као „награда“).

*Раденко Драговић.* Овде изгледа тако. Одбор је решио да је једна ствар по закону и то је усвојио и суд општински. Председник има право да поднесе понова на решење ако нађе да је незаконито. То није пађено за незаконито, и ствар је свршена. Ако ми сад усвојимо ту практику, да поједини одборници траже да се понова то решава, онда ће наступити случај да се свака ствар тако понавља и тако нећемо никад ништа урадити. Дакле ако сад суд држи, да је одборско решење законито, онда нема више говора, а ако не држи, онда може изнети на решење поново, премда то не може бити, по што је с тим самим, што је суд послао на одобрење министру, у исто време признато од суда да је решење одбора законито.

*Бока Николић.* Законом није казано, да одбор може само ради тога, да се сачува од одговорности, износити на ново решење, кад је суд убеђен да је законито.

*Председник.* Ја имам још ово да кажем. Вечерашња седница није потпуна. Ако се овај предлог прима, онда ћу га изнети у другој седници. Међутим ако дотле министар буде одобрио решење одбора, ми ћемо задржати новац у каси и нећемо га издавати док се ово не расправи.

Дакле хоћемо ли сад да решимо, или да оставимо за идућу седницу. (Чује се: можемо решити. Неможемо). Чујте акт како је написан односно овога и послат господину министру.

*Др. Марко Леко.* Као члан те комисије имам да кажем неколико речи.

Ја мислим да не би било у реду да се сад о томе говори, хоћемо ли понова овој ствари решавати или не, кад осим мене нема ни једнога од оне господе чланова комисије који су ту ствар предложили, а ја као што вам је познато, нисам се у извесном погледу сложио с истом комисијом и с тога нисам извештај потписао.

При свем том сматрам за дужност да напоменем, да главни разлог комисије у сад прочитаном писму упућеном, Министру, није као што ваља маркиран.

Комисија је предложила и одбор је усвојио да се г. Чађевићу изда извесна награда поглавито с тога, што је стручна комисија, која је прегледала нивелационе планове, тако повољан извештај поднела одбору, да је одбор с највећом похвалом примио рад г. Чађевићев. Та награда или накнада, само је један видљив знак те похвале.

*Димитрије Борђевић.* Акт је написан као што је и решено. Мало пре је казано, да је написано као заслуга, а то није, него стоји као награда, а то је поклон.

*Председник.* Састанак је закључен. Господа нека сутра дођу у 11 часова на станицу.

Састанак је овај трајао до 9 часова по подне.

# САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 3. Јула 1889. године.

Почетак у 6 часова по подне

Присутствовали: председник општине: г. Ж. Карабиберић, члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. Ј. Ж. Бурић, Н. Х. Поповић, Д. М. Ђорђевић, М. Ј. Марковић, Т. Ј. Мијајловић, М. Д. Јанковић, Ј. Илијћ, Др. М. Т. Леко, Д. Т. Вељковић, Р. Драговић, Н. Д. Кики, Ст. Петровић, И. Цветановић, Гл. Јосиповић, Н. Р. Поповић, Н. Д. Милишић, Б. С. Новаковић, П. Д. Видаковић, М. Велизарић.

Садржина: 1.) Оснажење одлуке о издатку за засебни воз; 2.) Достава г. П. Видаковића о учитељу католичке осн. школе; 3.) Предлог о поновном решавању награде г. Ст. Чађевића; 4. Акт управе дуванског монопола за закуп оп. земљишта; 5. Извештај о радовима Стојана Крстића и 6. Оправка општ. куће.

*Председник.* Састанак је отворен. Изволте чути протокол састанка од 26. Јуна т. год. (Прочитан).

*Председник.* Има ли ко да примети што? (Нема.)

*П. Видаковић.* Ја имам да учиним једно питање.

При давању дозволе за оснивање црквено школских општина туђе вере у нашој земљи, практиковало се досад тако, да они који хоће да оснују таку општину у нашој вароши, траже дозволу од надлежног министра а овај пита нашу општину да каже: да ли је нужно да таква општина постоји. Кад је то тако до сад било, на нама лежи дужност кад год што приметимо код таквих установа црквено-школских општина, да дотичном министру то на знање ставимо, те да он учини шта треба. Тако сад имамо прилику да видимо да је католичка црквено-школска општина овде у Београду узела за учитеља своје нормалне школе једнога Мађара, који не зна ни речи српски, и не говори ни једним другим језиком сем мађарски. Мени изгледа да је то намерно учињено да се такав човек овде доведе, и то је ништа мање него једна пропаганда за мађарски језик. С тога предлажем да се код надлежног г. министра учини корак да ову ствар испита, и ако је тако, да нареди да се на место овога мађара доведе овде човек који говори и немачки и српски, јер нико не жели од нас пропаганду мађарску међ нама, а по несрећи знамо да и српски поданици дају своју децу у ту школу.

*Н. Р. Поповић.* Ово је умесан предлог и на то ми морамо да пазимо; али, мени се чини да г. Видаковић није погодио пут. По закону школски одбори имају и ту дужност да воде бригу и о својим приватним школама и о школама других вероисповести. Дужност је школ. одбора да обилази те школе, да види да ли се држе у њима реда и закона и тако даље. Па ако примети какву неправилност, да о томе јави министру просвете. — Према томе и за ову ствар о којој г. Видаковић говори, треба тако урадити. Г. Председник општине наше он је и председник глав. школског одбора, с тога треба, сазнавши за овај случај, да то јави ономе одбору школском у чијем је делокругу та школа католичка, па да се види у чему је ствар и даље што буде потребно, да се учини.

*Председник.* То је господо један нов предлог, али пошто овде нема на окупу потребан број одборника за решавање нових предлога, ја вас молим да причекамо док још ко дође па ако добијемо потпун број одборника моћићемо решавати и о тој ствари; иначе ће то остати за другу седницу.

Сад вас молим да дате неколико уверења.

Дају се уверења:

Илија Марковић пензионар, доброг владања и стања; Јулије Фајгл, непознат;

Лазар Јовановић пиљар, непознат;

Катарина жена Стевана Павтића пиљара, непозната;

Коста Дада трг., владања доброг, стања слабог;

Младен Шашлић фијакерски момак, непознат.

*Председник.* Као што сте чули из протокола, г. Ђ. Новаковић покренуо је у прошлој седници питање о томе да ли је општ. одбор могао по закону да да г. Чађевићу 2000, динара награде. —

*Ђ. Новаковић.* Ја сам тражио да се питање о власти и за давање поклона стави на дневни ред; међутим видим да то није учињено. Зато понова тражим да се оно стави на дневни ред, као и сваки други предмет, па да знају сви одборници, дакле и они који су били „за“ да ће се о томе решавати, како би и они бранили своје мишљење; иначе сад мимо дневног реда износити то на решење, не би било правилно.

*М. Велизарић.* То је ствар свршена. Ми смо у две седнице на томе радили.

*Председник.* Прошле седнице није ништа решено, зато сам сад поменуо да је о томе поведена реч, па ви ако решите да се стави на дневни ред — добро, ја ћу ставити.

*Ђ. Новаковић.* Ја сам и пре казао, а и сад кажем: да се она одлука по којој се поклања г. Чађевићу 2000 динара коси са законом, а тај предлог није ни био стављен на дневни ред те се о њему није могло решавати, а друго за то, што општ. одбор не може по закону да чини поклоне и на тај начин отуђује општинску имовину која није својина чланова одбора, већ свију чланова ове општине. То је једна врло важна ствар, па с тога сам и учинио овај предлог да се једном расправи то питање.

*М. Велизарић.* О тој ствари не само да је у одбору донето решење, већ је то решење и послато г. Министру на одобрење; с тога опет велам, мора се та ствар сматрати као свршена. Осим тога, тим решењем није учињен никакав поклон г. Чађевићу, већ му је дата накнада за вишак рада, који је учињен мимо уговора и друго, та се ствар сада налази код г. Министра и он је надлежан да примети одбору, ако је што противно закону решио. Кад то буде, онда ће се тек моћи у одбору о томе и по други пут говорити.

*Н. Х. Поповић.* По предлогу и мишљењу г. Ђ. Новаковића изгледа да је решење тога питања преухитрено за то, што није било на дневни ред стављено. С тога дакле, што није било објављено у дневном реду а решено је у првој седници, која није била потпуна, излази, да треба да се изнесе поново на решење па можда ће се опет одобрити.

*Председник.* Господин, који је руководио ту седницу, каже да је било на дневном реду. (Чује се: није било.)

*К. Томић.* Ја сам руководио ту седницу и тврдим да је то питање било стављено на дневни ред, јер оно је потекло из извештаја оне комисије, која је прегледала рачун зараде г. Чађевићеве, а тај је извештај био на дневном реду; а никад се не цитира све што се у извештају предлаже. Тако је до сада рађено а и не може се другаче ра-

дити, јер би се онда морао цео извештај на позивној листи исписивати.

*Г. Јосифовић.* Извештај је био на дневном реду, али је требало објавити и то да ће се решавати о овом новом издатку од 2000 динара. Ниједан од одборника није знао да ће се о томе решавати до год није дошао овде и чуо извештај; а кад би било то објављено, можда би још више одборника дошло у седницу, и не би се та ствар решила у непотпуној седници нити то по закону сме да буде, да се реши о толиком издатку у седници без довољног броја одборника.

*И. Р. Поповић.* Нека се стави на гласање је ли то било на днев. реду па да свршимо ту ствар једном.

*Председник.* Истина за ових 7 година, како сам ја практиковао овде, никад се није дневном реду побројавало шта садржава какав извештај.

*М. Велизарић.* То и не треба да буде побројано у дневном реду, јер се садржај извешћа сазнаје кад се у седници одбора прочита.

Осим тога како би могли узети у претрес једну ствар — која се налази пред г. министром. Узмимо случај да је г. министар већ потписао да одобрава оно решење, а ми да сад решимо противно. Како би изгледало то? Зато ја мислим да прекинемо ту ствар — нек стоји како стоји, а извесно је да г. Министар не ће одобрити, ако смо донели решење противно закону.

*И. Р. Поповић.* Цела тежина овог предлога лежи у томе што г. Ђока доказује да је решење одборско незаконито. Ово је већ трећи пут како се о томе дебатује али ја ни једном не чух ни од кога који је то параграф закона, који то не допушта. Поред тога, ако се прима та практика, да се на приговор једног члана одборског може о сваком решењу понова говорити и решавати, онда ми нећемо овде ништа урадити.

*Председник.* Ја мислим да ће те дозволити да сваки одборник може износити предлоге. Кад би ви то забранили данас г. Ђоки, он би могао сутра забранити вама, и онда опет не би се ништа урадило. Кад г. Ђока буде хтео да поткрепи свој предлог, он ће навести сигурно и закон за који мисли да се противи таквом решењу — али сад кад г. Ђока неће да се о овом данас решава, онда да оставимо за идућу седницу. (Вичу: свршено је — не треба о томе ни говорити више).

*И. Цветановић.* Ја сам хтео на упитам само то, је ли била потпуна седница кад је ово решење донето? (Вичу јесте). Онда је свршена ствар.

*М. Велизарић.* Било је 8 против и 16 за, дакле потпуан број.

*Ђ. Новаковић.* Лепо. Али има у закону један параграф, који вели: кад је нешто против закона решено, онда се може понова узети у решавање. Питање је сад овде то: да ли смо ми власни да чинимо поклоне и да тим начином отуђујемо општинску имовину, или нисмо власни? Ја држим да нисмо, и због тога је оно решење противузаконо.

*К. Томић.* То у закону стоји овако: „ако суд нађе да је незаконна одлука одборска, он ће поднети исту ствар одбору на поново решавање.“

*Ђ. Новаковић.* Кад ту власт има суд онда је још пре мора имати одбор као контролна власт у општинским пословима.

*М. Велизарић.* Али закон каже суд — а суд није одбор.

*Ђ. Новаковић.* Знајем ја то. Ја то питање износим пред одбор, јер чим је једна одлука противузакона, онда може не

само суд него и сваки одборник — па чак и грађанин — тражити да се о тој ствари поново реши, — црно или бело. То право има одбор у толико више што је одбор као контролна власт већа власт од суда у свим питањима која се тичу општ. имовине. Ја као одборник износим овај предлог и тражим да се реши пошто се стави редовно на дневни ред, те да ми се да прилика да се правничког гледишта браним своје мишљење, и ви онда решите како хоћете. У осталом и ако је одобрен поклон већном, не би ништа било противно закону исправити не закону одлуку. Но то би било онда кад би се оставила једна законска повреда, те тако уводио један штетан обичај.

*Председник.* Ја мислим да сад пређемо на дневни ред пошто је г. Ђока казао да жели да се његов предлог редовно стави на дневни ред. Ја ћу тако и урадити па у идућој седници изволите решити како знате.

*М. Велизарић.* Не може тако да буде. Него, ако суд нађе да је предлог г. Ђокин уместан, онда само он може по закону да изнесе ову ствар поново на решавање; али кад је већ примио то решење и тражио још од г. Министра да га одобри, онда се сад не може о њему ништа више решавати. Ја одричем г. председнику право да може сам изнети то на днев. ред.

*Председник.* Ја сам и не износим. Него, водећи рачуна о предлозима одборничким, ја мислим да морам изнети на решавање и овај предлог г. Ђокин, па ако мислите да је неуместан изволите га одбити; само сваки одборник има право да чини предлоге и да захтева да се о томе предлогу који учини, донесе решење. То је врло јасна ствар.

*М. Велизарић.* То је тако за нове предлоге, али није тако за предлоге који су већ једном решени. По тој логици ја би могао сада да потргнем неке предлоге који су још лане и преклане решени, па да тражим да се ставе опет на дневни ред, да о њима решавамо. То не иде, нити је то по закону. Што је једном свршено — свршено је; и сад само имамо да чекамо на решење министрово.

*Ђ. Новиковић.* Ја вам могу казати и то да сам приватно објаснио своје гледиште у овој ствари и г. министру, и сад је питање како ће г. министар разумети ову ствар.

*Председник.* Онда тим пре да причекамо можда ће г. министар кроз који дан решити ту ствар.

*И. Х. Поповић.* Нисмо ми дужни да на то чекамо. Можемо ми решити ипак ту ствар ако по закону има основа да се то понова решава. Министар може и одобрити оно прво решење одборско, то нас не веже. Али главно је овде да овај предлог није стављен на днев. ред и да се с тога сад о њему не може решавати; јер може бити има овде људи који не би ни дошли да су знали да ће се решавати о поклону. Тако исто и онда кад се први пут о овоме решавало, требало је то питање ставити у дневни ред, да одборници знају зашто се позивају у седници и о чему ће имати да решавају.

*Др. Марко Лeko.* Извештај комисије која је прегледала рачуне примања г. Чађевићевог, објављен је у дневном реду. Одборници кад су знали да је тај извештај на дневном реду, могли су очекивати као на сигурно да ће се такав предлог у том извештају учинити, јер још онда, кад је прочитано овде мишљење стручне комисије о радовима г. Чађевића, и кад је изабрана ова друга комисија за обрачун, речено је овде то, да је одбор задовољан са радом г. Чађевића и да му поред уговорене накнаде треба дати још и неку награду.

Осим тога ја као неправник имам да напоменем то, да сам једном приликом од стручњака обавештен да одборници

нису надлежни да покрећу оваква питања понова. Они могу само да се жале против решења која би, по њиховом мњењу, била противна закону, а само суд има по закону права да то поново износи на решавање. Ако је тако, онда је цео овај говор безпредметан и не би требало око тога више да дангубимо.

*Милутин Марковић.* Ја мислим да је ово питање које је покренуо г. Ђока Новаковић, требало да се стави на дневни ред. Друга је ствар то: како ће оно бити решено — да ли је по закону или није. Ако би ми оставили да то оцени сам суд, и да он каже хоће ли какав предлог одборника изнети на дневни ред или неће, — онда не би требали ми ни да седимо овде. Главно је дакле питање данас то: хоће ли овај предлог г. Ђокић да се изнесе на дневни ред или неће. То треба сад да се реши; па ако се прими на дневни ред, онда кад то буде, миће мо говорити да ли је оно раније решење по закону или није по закону. (одобравање)

*Председник.* Онда да тако сад и решимо.

*Милутин Марковић.* Молим вас да се само добро разумемо. Овде су две ствари. Једно је питање хоће ли доћи на днев. ред овај предлог г. Новаковића — и ја држим да треба да дође, јер би онда било багаталисање једног одборника да његов предлог не дође ни на дневни ред. А друго је питање, које тек после имамо да решавамо кад овај предлог буде на днев. реду, и то питање: да ли је оно прво решење одборова законито или није — а ја што се тиче тога питања, још сад могу казати да сматрам да је заковано.

*Председник.* Дакле хоћете ли да се сад гласа о томе хоће ли се у идућој седници ово питање г. Ђокић изнети на решење или неће. (Тако). Лепо. Онда који је за то да се изнесе, нека гласа за, а ко није за то, нека гласа — против.

После гласања.

Гласало је 7 за а 11 против. Дакле свршена је ова ствар.

Молим вас господо, ја сам данас добио један акт од управе монопола дувана, којим тражи да општина даде извештај део земљишта *поред данашњих*, да би на њему држава подигла нове магацине, потребне за увећани рад фабрике. Имамо и план — можете га разгледати. (Бива.) — Ја држим да би требало одредити једну комисију која би на лицу места обележила шта би се могло дати и како?

*И. Цветановић.* Има решење да се на том земљишту направи један пут.

*Гл. Јосифовић.* Чим смо видели план и шта се тражи, приметило се да већина одбора није тога мислења да се ово земљиште може уступити монополу, пошто је туда пројектован један велики пут за станицу жељезничку и за варош. Зато би могли одма одговорити да се то земљиште не може дати, но нека бирају друго у тој околини, јер по закону за пут се руше и оне куће које постоје, а тамо таквих нема фала Богу, те ћемо што пре моћи да дођемо до тога пута, који нам је врло потребан.

*Председник.* То стоји што велите, али видите да и њима треба једно земљиште у близини саме фабрике и жељезнице те да подигну потребне магацине. Можда ће се моћи одржати и пут и опет наћи за њих угодно место. С тога кажем да би требало да то извиди једна комисија, која би и управи монопола на лицу места објаснила шта се може дати а шта не може, од овога што траже. У интересу је и наше општине да се та фабрика развија. Ја мислим да не би било коректно кад бих се одмах казало не дамо, него да идемо на лице места па да тамо позовемо и г. управника монопола и да им кажемо наше разлоге.

*М. Велизарић.* Говорити о тој ствари пре но што би се на самоме месту испитала, била би бесмислица. Ја сам видео то земљиште, оно се пружа од фабрике дувана право до топчидерског пута, а иза пута што води Вајфертовој пивари то је управо онај троугао одакле се почела копати земља за жељезнички насип. — Мени се чини да ту неће бити никакве штете ни за око ни за саобраћај ако пут тамо мало и скрене с правца, јер је то место изван рејона вароши, а завата само крај пројектованог пута. Кад смо дали депше и веће општинско земљиште оном Немцу за 1000 динара, да подигне фабрику за палидрвца, тим пре треба да дамо ово земљиште држави, без тога не би ни фабрика могла тамо остати, кад нема својих магацина.

*И. Видаковић.* На срамоту престонице, ми немамо ни једног честитог друма. Узмимо како иду наше улице по вароши. Овде се за љубав овога скренуло, онде за љубав онога, и тако имамо улица са десет кривина — Буди бог с нама! — Један пут је варош дочекала једно слободно поље да може туда регулисати пут право, и сад се хоће да се тај пут искриви. То би био једини пут за саобраћај којим би се трговина из унутрашњости довозила и којим би се савско стовариште везало са жељезничком станицом, и којим би био олакшан долазак у варош и одлазак из ове. Господо погледајте само пут којим се данас улази у варош из унутрашњости Србије, па ће те видети да је то брука једна. Нигде није олакшано за тежи транспорт, него због кривина и узбрдица отежан тако да се, нарочито зими, не могу кола ни обичан терет да унесу у варош. Намојте господо дозволити да нам се поквари и овај једини пут пре него што је и постао.

*Председник.* Хоће мо ли да одредимо комисију па да после говоримо.

*Н. Х. Поповић.* Само би требало дати комисији упутства да узме све околности у обзир, и да на случај да не можемо дати ово земљиште, пађе онде у близини друго, које би могло послужити за ту потребу.

*М. Велизарић.* Нека буду у комисији баш они који су сад изјавили да су противни овом захтеву, па ће се на лицу места уверити да то неће ништа сметати томе путу.

*Г. Јосифовић.* — Лепо је казао г. Видаковић да немамо ни једног пута као што треба. Да одете у Софију па да видите шта раде Бугари кад улице просецају, па то да сравните са овим шта се код нас радило — ви би се чудили. Стане тамо инжињер па право како иде мери не гледећи што који правац удара преко кућа и преко већих грађевина. Нека је веле жива бугарска, платиће више, али ће да има своју престоницу, као што треба. А шта ми радимо? Ево ово би била прва улица која би ишла правом линијом и ми хоћемо да је искривимо зато само да једно земљиште од те улице дамо држави за потребу фабрике. То ја не могу одобрити никако.

*Председник.* Изберите господо комисију. Сад о томе не можемо решавати док се на лицу места не види шта се тражи и шта се може да учини.

*И. Цветановић.* Ја би имао да кажем само то да би и тај пут ваљало одржати као што је пројектиран, јер то би било на првом месту за углед вароши, на другом месту саобраћај би био бржи и лакши, а на трећем месту, кад би се земљиште дуж целог пута насуло и изравнано као што ће и морати да буде, онда би се могле узети лепе паре за те плацеве. Дакле тај је пут врло користан и за општину и за саобраћај и не сме се кварити.

*Председник.* Ја мислим да сада нема ни једнога који би хтео да прави сметње држави; али ми не смемо да пред-

видимо ни интересе општинске. С тога опет понављамо, нека комисија извиди ствар на лицу места па што би се могло учинити то да учинимо.

*П. Видаковић.* Ја сам члан оне комисије која је одређена за регулацију жељезничке улице и добро знате да сте онда казали да та регулација има да се изврши с погледом на овај друм. Сад хоћете да не буде тога друма?!

*Председник.* Нико то неће да не буде тога друма. — Али опет треба видети да ли се може без штете за овај друм учинити по овом захтеву државне власти. (Вичу имењујте комисију.)

Бирају у комисију г. г. Рад. Драговића, П. Видаковића, Ј. Бајлона, М. Велизарића, М. Јосимовића, Г. Јосиповића, П. Цветановића, А. Кнежевића, М. Дамјановића, председанка Ж. Карабиберовића и општинског инжињера.

*Председник.* Сад господо имам још једну хитну ствар, која се тиче претреса и крпежа калдрме у жељез. улици. Изволте чути извештај комисије, који гласи:

#### „Суду општине вароши Београда

У седници од 25. Јуна тек. год. Бр. 117 општински је одбор изабрао комисију, да извиди да ли Стојан Крстић камењар и предузимач врши претрес и крпеж калдрме по условима и доцнијој обавези, па пошто је комисија прегледала обавезе и рад Стојана Крстића подноси следећи извештај.

На редовном састанку од 10. Јуна т. г. Бр. 94 општински је одбор одобрио претрес калдрме у жељезничкој улици а крпеж калдрме у Кастриотовој, Петинској, Хилендарској, Тимочкој, Обреновој, Фишекцијској и Пријепољској улици Стојану Крстићу предузимачу за цену од (80) осамдесет пара динарских за квадратни метар, а да Стојан набави сав потребан камен и песак а калдрму изради по предрачуну и условима који су за претрес и крпеж калдрме прописани.

Стојан Крстић предузимач одмах при почетку рада није се придржавао услова, него је почео кварити калдрму у означеним улицама како је он за најбоље нашао, а калдрмисати ситнијим каменом какав се у појединим улицама налазио без обзира да ли му је место где треба кварити калдрму опредељено или не, и дали сваки камен који долази у претресену и прекрпљену калдрму има дољну управну површину од 90 квадр. сантимет. а дубине 18 курент. сантиметара као што је у тачци 3-ој у условима означено.

Осим тога није се придржавао Стојан одборске одлуке од 19 овог мџа. бр. 110 да му се ископаи део калдрме примери, па по том да отпочне радити. По извештају члана судског и општинског инжињера од 22. Јуна т. г. ГМ 520 Суд му је у истом акту поново описао величину камења и наредио да се одборске одлуке од 19. Јуна т. г. №110, тачно придржава; ну он, ма да је изјавио на полеђини акта ГМ520 да ће се тачно придржавати прописаних мера и одборске одлуке опет се није придржавао, па није ни са радом престао кад му је саопштена одборска одлука од 26. Јуна Бр. 117 да с радом престане док потписана комисија не извиди да ли ради калдрму по условима.

Стојан Крстић предузимач није се држао ни прописаних мера ни одборских одлука него је кварно калдрму где је хтео и калдрмисао како је он за најбоље нашао. Пошто је покварио калдрме више него по предрачуну што треба, то да исту калдрму одмах оправити и да му се поново пропису тачни услови којих се мора придржавати, а не да ради по условима који су написати за претрес и крпљење калдрме са општинским материјалом.

Ако Стојан Крстић предузимач не пристане да поварену калдрму направи и неће да ради по условима, то да му се рад одузме и преда другом предузимачу, а за до сад урађени посао да нема ништа тражити.

У Жељезничкој улици калдрму испрва није никако радио по условима а сада ради је боље и прилично, ма да поједино камење опет тачно не одговара условима. Свега је калдрмисао код кафане Бајлона 673<sup>м<sup>2</sup></sup> а код лебарнице 575<sup>м<sup>2</sup></sup>.

У улицама Обреновој а особито Кастриотовој покварио је калдрме много више него што треба по предрачуну и одпочео је радити са старим песком јер новог има свега 3—4 сантимет. дебљине и каменом који никако не одговара условима.

У Пријепољској улици раскварио је калдрму много више него по предрачуну што треба а није почео радити.

3 Јула 1889. год.

У Београду

Чланови комисије,

Раденко Драговић, Станко Петровић, М. П. Тодоровић,  
Ј. Смедеревач.

*Гл. Јосиповић.* Има ли у условима какав треба да је камен?

*Инжињер.* Има, има. (Чита услове) Он по овоме није радио.

*Гл. Јосиповић.* Кад није по томе радио, онда да се раскине уговор с њим.

*Р. Драговић.* Ја би имао ради објашњења и то да кажем да нема у условима али да је одбор донео решење да предузимач прво раскопа калдрму па онда да се измери, и да осим тога не сме израђену калдрму послати песком док се не прегледа како је израђена.

*Инжињер.* Што се тога тиче овака је ствар. Нама је казано за то решење одборско, и оно је саопштено предузимачу нарочитим актом. У последње време занста он је почео да прави калдрму у жељ. улици прилично али у почетку није никако радио као што треба, него је тако радио како би употребио готово све стари камен те с тога има камења као песница а не већих.

*Гл. Јосиповић.* Кад смо погодили какав треба да је камен, а он не ради тако, не треба више ни да се разговарамо с њим, но да кидамо уговор. Има људи који ће радити како треба.

*Председник.* Ја мислим да је б. инжињер начинио нове услове, па нека му се ови саопште и ако хоће по њима да ради добро, иначе да раскинемо уговор.

*М. Марковић.* Ми смо на једном састанку решили да уђе услове и то да сваки предузимач донесе на лице места онолико камена, па ако се сав не потроши, оно што остане да буде општинско. Н. пр. у предрачуну стоји да треба 70 кубни метара камена али предузимач употребом старог не потроши више но 25 куб. метара новог камена. С тога тај камен треба да остане општини који претекне јер га је она платила предузимачу.

*Инжињер.* За то сам ја и додао овде: сав нов камен примериће се на лицу места итд. (Чита из услова).

*М. Велизарић.* Може ли бити да се сад нови услови праве кад је рад већ започет?

*Председник.* Свакојако не би било ни право да га гонимо да ради по новим условима; али он нам није радио ни по оним условима који су постојали него је као што видите метао камење ко песница у калдрму.



*Гл. Јосиповић.* То је за то што ми хоћемо само оно што је јевтино на прим. хоћу да купим у чаршији неку ствар и тражим што јевтиније, и кад сам купио велим ово је здраво јевтино; сутра дан одма се уверим да је са свим рђаво, и место што сам јуче мислио да сам здраво јевтино купио, данас видим да сам преплатио, јер сам дао паре а узео оно што не вреди. Треба Господо да се једном научимо да само добар рад у општини тражимо, па да га добро и платимо. Што рече г. Милутин да предузимач донесе сав камен по предрачуна, па што претекне да буде општинско. И то не стоји, јер предузимач погађа да нам неки посао по уговору изради па кад од њега тражимо да сав материјал што он од предрачуна општ. уштеди припадне општини, онда по истом праву и он би имао права кад му у предрачуна предвиђена количина материјала недостигне, да је од општине тражи што није могуће, но само нека он нама изради посао по погодби, па колико ће он материјала утрошити то је његова ствар.

*Др. Марко Лeko.* Мени изгледа врло незгодна ова ситуација и за предузимача. Изгледа ми као да је наше инжињерско одељење у овој прилици на памет градило услове; а исто тако и предузимач да је напамет радио не гледећи на шта се обвезује. С тога, ако се до сад није предузимач придржавао тих непотпуних услова, на које је пристао, ја сам за то, да му се одма закрати даљи рад и да се држи нова лицитација.

*Гл. Јосиповић.* Није он узео на памет, него с рачуном, знајући да ћемо се овако понова погађати.

*Др. Марко Лeko.* Онда је још при погодби предузимач требао да каже да је општинскога инжињера рачун капшарски начињен па да се после и не прими.

*Председник.* Ја мислим да је резултат свега говора о овој ствари тај: да се предузимачу саопште ови услови и каже како треба да ради, па ако неће да раскнемо одмах уговор с њим, пошто сав досадањи посао није радио по условима на које је већ пристао, и онда у том случају да држимо другу лицитацију. Али у условима не стоји да се друга лицитација на његову штету држи.

*П. Видаковић.* То стоји у закону, ако се ко обвезао да нешто уради, па не уради по уговору, онда се на његову штету тај посао израђује.

*И. Цветановић.* Пошто је он сад почео да гради добру калдрму, ја мислим да тако и продужи, а оно што не ваља да поправи, или да му се одбије од цене. Ако пристаје на то добро — иначе да се раскине уговор с њим.

*Р. Драговић.* Али пошто је тај предузимач без ичијег одобрења порушио калдрме у више улица, то треба да оправи ако не пристане да ради по овим условима.

*Председник.* То се разуме — оно што је самовласно раскопао мора да оправи.

*Р. Драговић.* Ако хоће он да се потнише да прави калдрме по условима или бар онако, ко што је у последње време почео да ради у жељезничкој улици, онда је добро.

*Председник.* Добро — онда, ако хоћете тако и да кажемо. (Вичу: тако, тако) Дакле усваја ли се то? (Усваја се).

Е, сад имамо питање о оправци општинске куће да нам се не би једног дана срушио плафон овде у седници. Изволте чути предлог и прорачун за ту оправку (Прочитан).

*М. Велизарић.* Ја мислим да се овога лета задовољимо само са поправком а да оставимо зидање другог спрата за до године; јер, сад је већ месец Јули, а зна се да зидање горњег спрата иде много спорије но зидање доњих спратова па би се рад продужио и до зиме, кад још нема ни планова ни предрачуна.

*Председник.* Добро господо, и ја држим да сад свршимо само са најпотребнијом поправком а ново зидање и веће оправке да оставимо за сад. Молим да чујемо редрачун о томе шта ће да кошта ова поправка без новог зидања још једног спрата.

*Инжињер.* Препокривање сале кошта ће до 900 динара, а оно друго што има где да се покрпи отпали малтер и окречи и то ће изнети неколико стотина динара, те тако свега да изнесе та оправка 1000 или највише 1500 динара. Више бити не може. (вичу: добро, усваја се).

*Председник.* То није много. (Одобрава се)

Закључен састанак у 9 часова по подне.

## САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 18. Јула 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присутствовали: Председник општине; г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. М. Р. Маринковић, П. Д. Видаковић, М. Јосиповић, Ђ. Николић, М. Обркнежевић, Н. П. Михајловић, Ст. Петровић, Ђ. Петровић, Х. Д. Азријел, Н. Л. Милишић, Р. Драговић, М. Велизарић, Ј. Бајлони, Св. Каранешић, Гл. Јосиповић, М. Ж. Маринковић, Др. М. Т. Лeko, К. Д. Главинећ.

Садржина: 1. Исправка одлука пр. седнице; 2. Протест о камену за изворну улицу; 3. Решавање предлога г. П. Видаковића из пр. седнице; 4. Мшљење комисије по тражењу Управе дув. монопола да закупи општ. земљиште; 5. Повишица хлебне цене; 6. Исплата и кауција Ст. Крстића предузим. калдрме; 7. Примање калдрме у призренској улици; 8. Сазивање ванр. седнице; 9. Одсуство Ј. Неимаровића.

*Председник.* Састанак је господо отворен.

Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар чита).

*Пера Видаковић.* Одлука по моме предлогу написана је на памет.

Ја сам тражио да тај мој предлог о томе учитељу маџару прихвати одбор, па да се даље учини корак код надлежног министра, да се маџаризирању овде у Србији стане на пут.

Но тај мој предлог није се могао узети у претрес, што се сматра као нов предлог и пошто тада није у почетку било 21 одборника, остављен је за доцније ако се довољан број одборника скупи, па да се одмах реши, и како онда није био дошао довољан број од 21 одборника остављен је да се други пут у првој седници изнесе, па је због тога сада на дневном реду.

Да је овако било потврдиће стенографске белешке. Сад ја не знам како је ово у протоколу томе могло да се тако напише.

*Председник.* Добро. Онда ће се у том смислу учинити исправка, а о вашем предлогу може се данас решавати, пошто је по други пут у седници.

Има ли још ко шта да примети на протокол? (Нема).

*Пера Видаковић.* Молим г. председниче, имам пре дневнога реда да учиним једно питање. (Председник. Изволте).



Ја сам уверен, да је из улице зеленог венца и са западног врата однесен камен испод руке у једну улицу палилуле, у којој имају куће: један кмет и један одборник, и тамо калдрма саграђена, без да одбор о томе што зна. Камен, што је однесен, био је добар и није отпадак. Однесен је за љубав некога из палилуле и сад општина мора да попуњује у овим улицама новим каменом.

Ја сматрам, да је ова радња незаконна, и тражим, да се узму на одговор они, који су то одобрили, и да се осуде, да општини накнаде вредност камена, и најзад да се ти људи укоре, те да у будуће тако што не учине.

*Председник.* Ја би господо могао у неколико о овом предмету на памет да вам кажем шта је у ствари. Но даћу вам и акта о томе.

Нама је дошла једна молба од палилулаца. Они веле, улица је њихова широка 6. хв. и сами би они израдили калдрму ако би им ми дали отпадне од камена, а сами би и камен однели. Добили смо такође још један акт којим се опет тражи тај отпадак но да им општина на својим колима исти пренесе и калдрмише. Управна седница има права до хиљаду динара да прави издатке без да тражи одобрење одбора, и на основу тога ми смо у интересу општине и свих наших грађана решили да им дамо ситан камен а да га они сами однесу, јер би то сами морали учинити, пошто на улици не би могао остати.

У томе је ствар, а ја не знам да ли ко од одборника или кметова има у тој улици кућу.

*Пера Видаковић.* Ако коза лаже, рог не лаже. Камен је, и то добар, однесен. И само председништво то признаје, наводећи да је камен ситан.

Ја тражим да се одреди једна комисија, која ће све ово извидити и у свему строго по закону поступити, те да тога, који је ово одобрио казни и осуди на плаћање онога што је тим незаконним путем општина претрпела.

Ми смо господо осуђивали старије одборнике што су онако радили, па сад ми нетребамо њиховим путем да идемо, већ бољим. Код нас сада се ради не само као што је пре било, него још мало горе.

*Раденко Драговић.* Истина је, да суд има права да учини издатке од хиљаду динара. Али опет за то треба да се одреди комисија те да извиди ову ствар, јер овде је већа цифра од хиљаде динара.

*Председник.* Шта има друго да се цени до онај шљунак. Ја држим да то не вреди ни хиљаду динара. Сем ако су нас грађани оманули, премда држим, да ово није баш тако велики грех. Они су криви, ако су однели камен без одобрења, јер ма да је у начелу решено да им се отпадне даду, требали су да чекају док се камен не скрати.

*Коста Томић.* Ја сам био тада тамо кад су носили камен. Одобрено сам да носе отпадне. Од отпадака општина не би могла да има користи, а грађани те улице би имали. Несавесност овде није могла да буде. То од себе одбијам. Сад ако су узели други камен, може се извидити, па да камен врате. Није лепо ствар престављати онако, како нетреба, и како не стоји.

*Пера Видаковић.* Мени је жао што се општинске ствари овако глече. Каже се, да је одобрено, да се носи ситан камен, и ако је однет други камен, то је друга ствар. То треба предупредивати, јер шта ће свет да каже, кад види, да се из једне улице где је потребан камен за калдрму, односи у другу, особито у ону гди кмет и одборник имају куће, а у ону прву се опет доноси нов из мајдана.

*Милован Маринковић.* Доста о овој ствари. Да је сведемо на то, да се извиди и онда говор сврши. На што не престано губити време.

*Председник.* Они који су однели камен платиће га.

*Пера Видаковић.* По тој логици допов кад што украде треба да плати вредност украдене ствари и ништа више.

*Председник.* Па добро. Онда одредите једну комисију па нека извиди, и ако је ко крив, нека одговара.

Изволте одредити комисију.

*Пера Видаковић.* Ја велим нека буду: Раденко Драговић, Милан Маринковић, Глиша Јосиповић, и општински инжињер.

*Председник.* Усваја ли се ова кандидација? (Усваја.)

Тражи се уверење за Јелену Ранковића ученицу. Изјављено: спротног стања.

*Пера Видаковић.* Господо! Ја сам у прошлој седници изнео, како у римокатоличкој школи има један наставник, који не зна ни један други језик сем мађарски. Он васпитава нашу децу која по несрећи тамо уче.

Зна се господо, да кад се у каквој општини хоће да оснује каква страна школска општина, да се то тражи од министра, па министар тражи од општине мишљење, хоће ли се то дозволити или не. Кад смо ми надлежни да дајемо у овим питањима свога гласа, држим, да смо ми надлежни, да водимо надзора шта се у тој школи предаје, и шта они под именом њихове религије тамо баратају, и ако што приметимо што је штетно за нашу децу, да то не одобримо.

Кад у тој школи стоји један наставник, који само мађарски говори, онда он не може децу ни чем другом учити него мађарском језику, и кад ми то сада примећујемо, да ова школа иде на мађаризирање и то у сред наше престолнице, држим, да је дужност наша, да код надлежног министра учинимо корак, те да он забрани такву школу, или да нареди, да у тој школи мора да има човека који српски говори.

Ово је мој предлог и држим да ни један од вас неће дозволити мађаризирање наше браће у сред престолнице. (Чује се: Врло добро. Усваја се предлог.)

*Председник.* Дакле господо предлог овај усваја се једногласно? (Усваја се.)

*Јаков Бајлони.* Ја видим господо, да г. Пера није у овој ствари обавештен. То је само прост говор и ништа друго и може бити, да ће то наступити тек од нове школске године. Досад то није било. Тамо је био ревизор г. Стеван Д. Поповић и кад би било то што г. Пера наводи, он не би дозволио. Напротив он је са испитом био задовољан и дао је врло добру оцену — белешку.

Истина је да су они истерали онога учитеља што је знао српски, и задржали су само Мађара. Дакле по овоме може тек од нове шк. године наступити оно што наводи г. Видаковић, и кад би ми сад овај предлог одмах усвојили и чинили корак, ми би се истрчали. Сад још дакле није томе време, а ако наступи мађаризирање ми ћемо чинити наше.

*Пера Видаковић.* Ја кажем да г. Бајлони нема права што овако говори. У првом и другом разреду њиховом био је наставник тај Мађар, а у трећем и четвртном један Србин — Хрват. Тај мађар остао је сам, а онај Србин је отеран.

Не може се господо трпети у нашој престоници мађаризирање наше браће Срба, него то треба одмах у клупи поништити.

Што ревизор није то приметио, ја нећу да испитујем, него хоћу да се учини корак код г. министра и он нека то испита.

*Јаков Бајлони.* Немојте да се истрчимо у ствар, коју непознајемо. Учитељ, који предаје у 3 и 4 разреду, тај предаје у првом и другом српски језик.

*Петра Видаковић.* Тај исти маџар држао је у своја два разреда предавања на светог Саву, а овај други није хтео тога дана држати предавање јер је понтовао школског патрона, па је зато и истеран. Била је о томе и једна потица у листу „Брки“ како је у школи половина скамија попуњена ђацима, а друга половина празна.

Мени се чини, да та школа нема ни ослоња на коме стоји. Ту није ни образована црквено-школска општина Све остале општине стране имају дозволу, а ова римокатоличка нема никаква основа, она је самовласно заведена за време некаког Теје Радосављевића.

*Јаков Бајлони.* То је школа мисонарска, а није општине римокатоличке.

*Председник.* Ни једна школа не може да се оснује, док не добије одобрење од г. Министра просвете и црквених дела који је и надлежан за ово.

(СВРШЕНЕ СЕ).

## О П Ш Т И Н С К Е В Е С Т И.

**Опет о водоводу.** Саопштења наша да је питање о грађењу великога модерног водовода приведено своме крају, нашла су одзива и код других београдских листова, те су ових дана у многим јавним грађанским круговима потекле нове дискусије о томе значајноме послу и задатку наше општине.

Сигурно услед тога, а од дана када је утврђен и објављен програм за израду водоводног пројекта стижу нам разноврсна питања појединих грађана, из којих премо уверење да велики број оних који прате главне општинске послове, није упознат у потпуности са свима доданапшњим радовима општинске управе и техничкога одбора за извршење водовода, и ако се радња општинскога одбора предаје јавности у новинама а извештаји техничког одбора штампају и у засебне књижице. Због тога у идућим бројевима изнећемо у кратко развој водоводног питања, и на тај начин пружити свакоме, најнужнија обавештења.

**Попис земљишта.** По наредби Господина министра нар. привреде предузето пописивање земљишта које се обрађује, у престоници је наишло на нарочите сметње. Отклањајући их свима силама, општинска је власт настојавала да се посао сврши што тачније, како би се тиме ујамчила тачност и саме статистичке земљишта под културом.

Попис се довршује ових дана, и кад буде готов, саопштићемо га у целини.

**Лицитације.** Општина београдска у месецу Августу држи обично све оне лицитације, којима издаје под закуп своја *непокретна добра* или *уступа аренде* нарочитим повлашћеницима, *годишње набавке*

*лиферантима* и *разне послове општинске* појединим предузимачима.

Распоред свих тих лицитација износимо у данашњем броју, међу огласима, скрећући пажњу оних грађана који су ради лицитирати, на то, да постоји закључак општинскога одбора из прошле године по коме се — због буџета — морају све лицитације свршити на време. Нека се нико дакле не ослони на то да ће бити поновних лицитација.

**Погрешно обраћање.** Врло често дешава се да поједини грађани од општинскога Суда траже обавештења коме позиву, роду војске и јединици припадају, или шта и за коју комору имају да даду. Па и сада место да су се одазвали позиву окружне команде, поједини обвезници изостаји су са државних скупова 26. 28. и 29. ов. мц. и у општински Суд накнадно долазе да се о себи известе.

Треба знати да општинска власт није у стању обавештавати никога, јер штампани спискови из 1886 године у многоме су измењени.

**Треба да се јаве.** У «Српским Новинама» излазе објаве београдске окружне команде којима позива извештај број београђана на служење у сталноме кадру, рачунајући их све за ђаке, и ако је за поједине од тих опште познато да су одавна одслужили у сталноме кадру свој рок, и данас заузимају положаје државне службе.

Доносећи у овоме броју међу огласима тај «последњи» позив окр. команде, обраћамо пажњу оних којих се тиче и налазимо да је дужност команди се пријавити како оних који су још ђаци, па било да већ имају или ће тражити одобрење да позније служе, тако и оних који су свој рок одслужили. На тај начин ће и једни и други избећи евентуалну одговорност, отклонити даље погрешно позивање и бити уписан у редове којима припадају.

**Одборска седница.** Сутра у 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> часова по подне, држаће одбор општински редовни састанак са овим дневним редом :

- 1.) Разне лицитације за грађење кадрме, и накнадно одобрење што се на предузетим кадрмама има више урадити;
- 2.) Лицитације о закупу права: на извожњу ђубрета испражњивање сенкруба, помијара и стрвинарење;
- 3.) Лицитација за оправку зграде — кантара на марвеној пијаци;
- 4.) Молба палидулаца за већи број пољских чувара;
- 5.) Регулација „Вишњичке“ и „Милетине“ улице;
- 6.) Молба фабрике дувана, да се награди тротоар до фабрике.
- 7.) Позив „Кола јахача Књаз Михаило,“ да се и београдска општина упише за члана утемељача тога удружења
- 8.) Акт конзисторије београдске о подизању нове цркве св. Александра Невског.
- 9.) Молба становника „војничке“ улице за кадрму; и
- 10.) Уверење.

## ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На редовном састанку 22. ов. мес. општински је одбор:

а.) изабрао комисију да прегледа и инвентира општинску грађу;

б.) примио к знању саопштење да је Стојан Настасјевић одустао од грађења погођене калдрме одрекав се кауције, која (у 500 динара) по условима погодбе припада општинској благајни;

в.) изабрао комисију да изађе до каменог мајдана „бела марама“, оцени и даде мишљење да ли би било корисно отворити га;

г.) одобрио лицитацију за овогодишњу оправку школских зграда, која је остала на Новаку Стојановићу за 5285 динара;

д.) решио да се управи варошкој изјави мишљење за повишицу цене хлеба на 22 дин. паре кило;

ж.) одобрио да се Марку О. Марковићу и комп. допусти да преко општинског земљишта могу поставити шине за вагонску везу свог парног млина са железничком станицом, с тим, да им то право службености важи за 15 година али сваке године на име кирије да плаћају општини по 655 дин. и буду дужни земљу за насип узимати из оних улица, које општина у том крају одреди за нивелисање; и

ђ.) одобрио једномесечно одсуство од дужности инжињера општинском г. Јовану Смедеревцу.

## ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 17. до 23. Јула о. г. —

## I. Судска радња:

а.) рочишта одређено . . . . .	71
б.) пресуда изречено . . . . .	50
в.) забрана одобрено . . . . .	44
г.) уверења издато . . . . .	41

## II. Извршно оделење:

а.) пресуда извршено . . . . .	7
б.) забрана удејствовано . . . . .	42
в.) уверења прибављено . . . . .	12
г.) страних предмета свршено . . . . .	2
д.) маса образовано . . . . .	—

## III. Са кланице:

Заклато:	
а.) волова . . . . .	101
б.) крава . . . . .	38
в.) бивола . . . . .	1
г.) биволица . . . . .	—
д.) телаци . . . . .	24
ђ.) овнова . . . . .	256
з.) оваца . . . . .	4
ж.) јагањаца . . . . .	284
з.) јаради . . . . .	—
и.) свиња . . . . .	216
ј.) прасади . . . . .	13

Примедба: Наплаћено је аренде 5142 динара. Кријумчара приказано 5.

## БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 17. до 23. Јула прешло преко општинских кантара:

Килогр.	Брашна пшенична . . . . .	—
«	10.000 Брашна кукурузна . . . . .	12.—
»	113.242 Пшенице . . . . .	15.—
»	22.620 Кукуруза . . . . .	11.—
»	532 Ражи . . . . .	11.—
»	18.236 Јечма . . . . .	11.75
»	17.409 Овса . . . . .	12.—
»	965 Пасула . . . . .	29.—
«	2498 Кромпира . . . . .	11.—
»	1663 Црна лука . . . . .	8.—
»	Бела лука . . . . .	—
»	Јабука . . . . .	—
»	2688 Крушака . . . . .	19.—
»	13.341 Шљива сувих . . . . .	14.—
»	53.475 Сена . . . . .	5.—
«	Сламе . . . . .	—
»	64 Шишарке . . . . .	35.—
Килогр.	1663 Коре брезове . . . . .	11.—
»	74 Кајмака . . . . .	140.—
«	1279 Сира . . . . .	75.—
»	Масти . . . . .	—
»	Лоја топљеног . . . . .	—
»	64 Вуне непране . . . . .	140.—
»	25.153 Свиња дебелих . . . . .	82.50
»	941 Гумура дрвена . . . . .	6.50
»	113.097 Креча . . . . .	3.—
»	Катрана . . . . .	—
«	2758 Варива Зелена . . . . .	22.50
»	Длака коњски . . . . .	—
»	5644 Разна воћа . . . . .	10.—
»	172 Купуса кисела . . . . .	22.—
»	Земље Лончарске . . . . .	—
»	Кајсија . . . . .	—
»	Јарме . . . . .	—
Литара	Вина црна, 1. Ектолитар . . . . .	—
«	2681 Вина бела 1. » . . . . .	22.—
»	7781 Ракије шљивове меке . . . . .	27.50
»	» комове » . . . . .	—
»	« » љуте . . . . .	—

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 739.65 дин.

## ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ:

## I.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова своја непокретана имања:

а.) Саланске плацеве 3. Августа т. г. у општин. рачуководству;

б.) I. и II. дућан испод читаонице 4. Авг. тек. г. на лицу места.

в.) Кућу до женске школе на Калемегдану 5. Авг. т. г. на лицу места.

г.) VI. плац у бари Венецији 7. Авг. т. г. пред кафаним Косте Димитријевића у б. венецији.

д.) плац више чесме књегинње Љубице 8. Авг. тек. г. код Бајоновог кафане.

ђ.) њиву до Убанлића винограда 11. Авг. тек. г. пред Урошевом кафаном на Теразијама.

Сва ова напокретна имања издају се за три године под закуп, сем оних под а.) и г.) која се издају за годину дана.

## II.

Општина београдска издаваће јавном лицитацијом под закуп ова права своја:

а.) Саланску аренду 1. Авг. т. г.

б.) Акције механички 14 Авг. т. г.

в.) цубок говеђих месарница 17. Авг. т. г.

Ова права издаће се за годину дана под закуп.

## III.

Општина београдска 12. Авг. т. г. издаће јавном лицитацијом под годишњи закуп право на чишћење димњака.

## III

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње набавке:

а.) Канцеларијског материјала 24 Авг. т. г.

б.) Гаса за осветлење 25. Авг. т. г.

в.) Цови и оправку стари фењера 26. Авг. г. г.

г.) Палидрвца и платна 28. Авг. т. г.

д.) Хране за коње пожарне чете 30. Авг. т. г.

ђ.) Олова за маркирање меса 31. Авг. т. г.

## IV.

Општина београдска држаће лицитације за ове годишње општинске послове.

а.) Ков коња пожарне чете 21. Авг. т. г.

б.) Оправку возова 22. Авг. т. г.

в.) Чишћење пијаца. 23. Авг. т. г.

Услови за све ове лицитације могу се видети сваког дана у рачуноводству овога Суда у канцеларијско време, а и на сам дан лицитације.

Све ове лицитације, сем оних под I. за које су места горе означена, држаће се у рачуноводству општинском одређених дана од 8 до 12 пре и од 3 до 6 после подне.

Из седнице суда општ. вар. Београда СБ. 25. Јула 1889 год.

## ОБЈАВЕ

### I.

Општини београдској потребно је да за своју пожарну чету набави 15 потпунце здрави, и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више од 8 година, и морају бити високи најмање 15 шака.

Позивају се сви они који имају такве коње и желе их продати, да се понудама у најкраћем року обрате.

Од стране Суда општине вароши Београда 18. Јула 1889. СБр. 8509.

### II.

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број

печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико не сме узимати песак — ако није рад излагати се: одговорности, казни и плаћању четворогубе таксе.

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

## БЕОГРАДСКА ОКРУЖНА КОМАНДА.

Последњи пут позива наредбом својом од 18. пр. мес. Бр. 2529 ове обвезнике сталног кадра, који — рачунају их у ђаке — нису још одслужили свој рок:

Од 1885. године:

Војислав Ј. Марковић, Михаило Трифуна Игњатовића бандиста, Драгомир Ј. Смиљанић, Божићар М. Банковић, Војислав Стевана Ивковића шпекуланта, Војислав Николе Вуловића и Љубомир Симе Племића, кагазације.

Од 1886. године:

Милвоје Пав. Анђелковића пензионара, Живко Јов. Аћимовића, бив. контролора општинског, и Милорад Јована Митровића б. чинов. општине београдске.

Од 1887. године:

Владимир Николе Настовића, Милутин Димитрија Нешића, Јован М. Исаковић, Милета Николе Бељаквића, Сава Младена Маринковића и Милан Голубовић.

Од 1888. године:

Милан п. Косте Антоновића, Лука Игњата Флора, Живојин поч. Јована Балугчића чинов., Никола Гаврила Витковића пензионара, Јулијус Бернхорда Брила, лекара.

Оне од ових обвезника, који се и данас налазе на страни ради школовања, имају их њихови родитељи односно стараоци позвати, да одмах предстану команди или траже одобрење да могу ступити у стални кадар по свршетку школовања.

На случај да је који од именованих одслужено свој рок у сталном кадру, или већ добио одобрење да то може учинити по свршетку школовања, има поднети војничку исправу или решење.

## СПИСАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

### I.

Они који имају родитеље

- 1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.
- 2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.
- 3, Петар син Димитрија Ранисављевића кочијаша и Матере Јелене.

- 4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице  
 5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене  
 6, Милош син Јована Појића кројача и Матере Јеленасвете  
 7, Милан син Ђорђа Лазаревића надничара и Матере Ленке  
 8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице  
 9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матере Катарине  
 10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије  
 11, Драгољуб син Стевана Томића пинајдера и Матере Христине  
 12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије  
 13, Борђе син Дамњана Живанчевића кочијаша и Матере Катарине  
 14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша  
 15, Александар син Филипа Рисјанског надничара  
 16, Коста син покојног Јакова Савића бив. жандарског оффицира

## II.

Они који мајку имају а оца немају

- 17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зоранде  
 18, Драгутин син покојног Радована Узунвића обућара и Матере Јованке

## III.

Они којима је мајка позната

- 19, Димитрије син Милеве кћери Стевана Јовановића терзије  
 20, Милан син Милице кћери Николе Живановића  
 21, Ђорђе син Катарине кћери Јована Богдановића ледера  
 22, Игњат син Ане Цветковић  
 23, Милета син Живане девојке  
 24, Драгутин находче  
 25, Милорад "

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1869-те године рођени да одмах предстану суду ово-општинском, који још нису предстали, како би се могло регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позивије три године без изговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

## ДРУШТВО СВ. САВЕ

родољубима и пријатељима српске мисли  
и српског јединства

Друштво Св. Саве, којег вам је племенити циљ познат, има данас ове две важне установе:

1. Светосавску школу — вечерњу — која се дели на два одељка: на основну и приправну — учитељску школу. У њој се, посведневно по два, а у зимње доба и по три часа у вече, уче деца, младићи, па и одрасли људи, што из српских крајева ван краљевине долазе у Београд за разне гра-

ђевинске и друге послове, а који су живи преносачи српске свести, српскога језика, српских обичаја и осећаја. Број ученика Светосавске школе био је ове године до 140.

2. Друштвени „Пансионат“, у коме се издржавају и спремају за учитеље и наставнике младићи такође из крајева српских ван краљевине, а којих је 32 на броју.

Предавања у Светосавској Школи држана су а држе се и данас у теразијској основној школи. А за пансионат морало је друштво узимати нарочите станове у најам.

Главни Одбор Друштва Св. Саве одлучио је, да за ове две установе, као и за друштвену библиотеку и канцеларије друштвене управе подигне нарочиту зграду: „Светосавски Дом“.

Према својој намени „Светосавски Дом“ мора бити зграда већег размера. Она ће бити подигнута на друштвеном плацу у Душановој улици. Полагање темеља мисли се извршити још у току месеца јула.

Главни је одбор приредио *мугрију*, за коју су срећке већ скоро растурене, а чист приход њен — који у повољном случају може бити 12 до 15 хиљада — намењен је подизању Светосавскога Дома. Сем тога, управа је од општине београдске добила право на бесплатно вађење *камена и песка*; она је добила и потребну *грађу за кров*, као и тријестину хиљада *цигла* од појединих родољуба.

Па како све то још нису ни приближно довољна средства, која би била потребна за довршење те велике зграде друштвена управа, немајући права на трошење сталног фонда друштвеног, морала се одлучити на овај корак: *да се обрати српским родољубима и пријатељима српске мисли и јединства, с молбом, да јој својим добровољним прилозима притеку у помоћ.*

Управа Друштва Св. Саве апелује на српску свест и српско родољубље. Она је убеђена да Светосавски Дом, што већи и величанственији, и треба да буде подигнут српским родољубљем, те да он остане потомству видљиви доказ данашњих наших патриотских напора, доказ нашега делања и наших тежања за јединством раскомаданог нам племена.

Родољуби! Не пожалите жртава за овај узвишени циљ.  
Д.С.С. Бр. 819.

1. Јула 1889. год  
Београд.

Председник,  
„Друштва Св. Саве“,  
Светомир Николајевић.

Тајник  
Ср. Ј. Стојковић.

## КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Наштампане су и готове

## ПЕСМЕ ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЋА са сликом и факсимилом

у врло фином и елегантном издању и без једне погрешке, а могу се добити у књижари В. Валожкића у Београду и Душана Валожкића у Нишу.

Књига је изнела 15 штампаних табака а цена је само:

1:50 п. дин.